

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	At arbejde med kilder	Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare, hvad centrale kildekritiske begreber betyder • anvende kildekritiske begreber til at analysere og tolke tekst-kilder • anvende kildekritiske begreber til at analysere og tolke billedkilder 	Historie 5 Grundbogen side 4-7. Kopiside 1-6 fokuserer på arbejdet med forskellige kildetyper. De kan bruges i egentlige kildekurser eller inddrages løbende		
	Middelalderen og Margrete 1	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for samspil mellem aspekter fra dansk og omverdens historie • Eleven har viden om samspil mellem aspekter fra dansk og omverdens historie 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • redegøre for sammenhænge mellem magten i Danmark og nabolandene i senmiddelalderen • fortælle om Hansaens magt og betydning for udviklingen i Skandinavien i senmiddelalderen 	Historie 5 Grundbogen side 8-31, Kopiside 6-13		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 			<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om Margrete 1.s rolle i tilblivelsen af Kalmarunionen • med udgangspunkt i Kalmarunionen fortælle om magtforhold i Norden i middelalderen 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Middelalderen og Margrete 1	Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan identificere historiske problemstillinger • Eleven har viden om kendetegn ved historiske problemstillinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på historiske problemstillinger, der er relevante, når man vil finde ud af, hvordan det lykkedes Margrete 1. at få magten i Norden 			
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • bruge de tilgængelige kilder til at besvare læremidlets spørgsmål • demonstrere færdigheder i at anvende kilder til at få viden om dagliglivet i senmiddelalderen 				
Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forklare historiske fortællingers sammenhæng med fortidsfortolkninger og nutidsforståelser • Eleven har viden om enkle sammenhænge mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at synet på og fortællingerne om Margrete 1. har ændret sig i tidens løb • forklare forskellene på, hvordan Margrete 1. beskrives i svenske og danske historiebøger 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Maya- erne	Kronologi og sammen- hæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved histo- riske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan placere histo- riske perioder i absolut kronologisk sammenhæng • Eleven har viden om histo- riske perioders tidsmæssige placering 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • beskrive mayakulturens ud- vikling kronologisk • gøre rede for stadier i maya- kulturens udvikling 	Historie 5 Grundbogen side 32-53, Kopiside 14-18		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan identificere brud og kontinuitet i historien • Eleven har viden om væ- sentlige træk ved historiske perioder 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • påpege faktorer og begiven- heder, der betød voldsomme forandringer i mayakulturen 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan formulere enkle historiske problemstillinger • Eleven har viden om krite- rier for opstilling af enkle historiske problemstillinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • udforme spørgsmål, der sigter på at undersøge religionens og billedskriftens betydning i mayaernes kultur • formulere spørgsmål, der retter sig imod årsager til mayakulturens sammenbrud 				
		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan læse histori- ske kilder og udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold og formål • Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, hvordan fortællinger om mayakulturen er brugt i eftertiden 				
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt histo- rie • Eleven har viden om sær- træk ved fortalt historie 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, hvordan fortællinger om mayakulturen er brugt i eftertiden 			

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Refor- matio- nen	Kronologi og sammen- hæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved histo- riske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan begrunde principper for inddeling af historien • Eleven har viden om principper for inddeling af historien 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at Reformationen bruges til at markere en inddeling af historien • vurdere, om Reformationen var så betydningsfuld, at den kan bruges til at markere et skel mellem middelalderen og nyere tid 	Historie 5 Grundbogen side 54-75, Kopiside 19-24		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden • Eleven har viden om konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om den katolske kirkes betydning i senmiddelalderen • beskrive, hvordan Luthers lære kom til Danmark • forklare, hvorfor det især var i Nordeuropa, at Luthers lære vandt indpas 				
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • sætte kanonpunktet Reformationen i historisk kontekst • drøfte kort- og langsigtede årsager og konsekvenser af reformationen 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af kildekritiske begreber analysere, tolke og vurdere tilgængelige kilder om reformationen 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Refor- matio- nen	Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forklare historiske fortællingers sammenhæng med fortidsfortolkninger og nutidsforståelser • Eleven har viden om enkle sammenhænge mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at beskrivelser af paven, Luther og andre aktører i reformationen har ændret sig i tidens løb • præsentere mulige grunde til disse ændringer 			
	Opdagelses- rejser	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • med afsæt i Columbus' ekspeditioner fortælle om forudsætninger, forløb og følger af den europæiske ekspansion 	Historie 5 Grundbogen side 76-103, Kopiside 25-29		
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • analysere kilder om opdagelsesrejser med brug af kildekritiske begreber • bruge kildekritiske begreber til at begrunde resultatet af kildearbejdet 				
Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan læse historiske kilder og udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold og formål • Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge faglige begreber i analysen af kilder om opdagelsesrejser • gøre rede for de tilgængelige kilders oprindelige kontekst og formål 				
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan opstille historiske scenarier for at få indsigt i samfundsforhold i fortiden • Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge sin viden og fantasi til at skabe historiske scenarier om en opdagelsesrejse • udlede viden fra et historisk scenarie om en opdagelsesrejse og (jf. grundbogen side 103) 			

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Energi, transport & kommunikation	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan placere historiske perioder i absolut kronologisk sammenhæng • Eleven har viden om historiske perioders tidsmæssige placering 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • placere opfindelser inden for energi, transport og kommunikation på en tidslinje • forklare sammenhænge mellem samfundsudvikling og opfindelser 	Historie 5 Grundbogen side 104-129, Kopiside 30-36		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden • Eleven har viden om konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om europæiske opfindelser, der ændrede produktionen i Danmark • give eksempler på opfindelser, der blev gjort uden for Europa – og som først længe efter blev taget i brug i Danmark og Europa 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan formulere enkle historiske problemsatillinger • Eleven har viden om kriterier for opstilling af enkle historiske problemstillinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • historiefagligt diskutere problemstillingen om, hvorvidt opfindelserne førte til samfundsforandringer – eller om samfundsforandringer skabte behov for opfindelser 				
Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan opstille historiske scenarier for at få indsigt i samfundsforhold i fortiden • Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af sin historiske viden opstille fremtidsscenarier (jf. grundbogen side 129) 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Straf	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan inddele historien efter principper for overblik • Eleven har viden om principper for inddeling af historien 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • gøre rede for strafformer, der var typiske i forskellige historiske perioder • forklare, hvorfor lovene ændrede sig i forskellige historiske perioder 	Historie 5 Grundbogen side 130-149, Kopiside 37-41		
		Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af kildekritiske begreber analysere og tolke tilgængelige kilder om straf • anvende kildekritiske begreber i vurderingen af kilder om straf 			
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan konstruere historiske fortællinger • Eleven har viden om struktur i historiske fortællinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • på baggrund af tilegnet viden formulere historiske fortællinger om straf • som led i forløbet om straf arbejde med kontrafaktisk historie (jf. grundbogen side 149) 			

Årsplan- MULTI 5. klasse J.I.S

Periode	Antal lektioner	Fagligt emne	Beskrivelse	Mål
32 - 34	15	Kapitel 1 Faglig læsning	<p>I dette kapitel bliver eleverne introduceret til opbygningen af og elementer i et kapitel i MULTI 5. Det er målet, at eleverne bliver fortrolige med de forskellige ikoner, de møder i løbet af et kapitel, så de bedre kan læse og forstå de grafiske elementer i bogen.</p> <p>Der er yderligere en kort vejledning til, hvordan eleverne kan læse en teoriboks og en aktivitetsboks. Vejledningen skal ruste eleverne til i højere grad at kunne arbejde selvstændigt, forstå og bruge indholdet i disse bokse.</p> <p>Eleverne bliver efterfølgende introduceret for en arbejds måde, der anbefales i forbindelse med løsning af tekstopgaver i MULTI 5, hvor faglig læsning er i fokus. Modellen for faglig læsning bygger på modellen fra MULTI 4, men er i modsætning til 4. klasses modellen knap så styrende i forhold til elevrollerne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære bogen at kende, så du bliver god til at læse den. • Du skal lære, hvordan du skal arbejde med en aktivitetsboks. • Du skal lære, hvordan du skal arbejde med en teoriboks. • Du skal lære at bruge modellen for faglig læsning.
35 - 37	15	Kapitel 2 Regning med tal	<p>I dette kapitel er målet, at eleverne får repeteret og udvidet deres viden og kunnen om addition og subtraktion med og uden decimaltal, om multiplikation, division samt negative tal. Eleverne vil i den forbindelse arbejde med de fire regningsarter knyttet til hverdagskontekster, og skal i flere opgaver forklare, vise og finde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at regne med decimaltal. • Du skal lære at regne med negative tal. • Du skal lære at løse problemer ved at bruge division eller gange. • Du skal lære at bruge regningsarternes hierarki.

			regneregler. Derudover skal eleverne lære om og arbejde med regningsarternes hierarki, primtal og sammensatte tal.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at opløse et tal i primfaktorer.
38 - 40	15	Kapitel 3 Gange og division	I dette kapitel skal eleverne bygge videre på deres viden om multiplikation og division. Eleverne præsenteres for allerede kendte metoder og en enkelt ny, og tanken er, at disse metoder kan være med til at inspirere eleverne til videreudvikling af egne regnemetoder. Eleverne skal gennem teori, opgaver og aktiviteter lære at multiplicere et helt tal med et decimaltal, at dividere store tal, heltalsdivision, hvor resultatet angives som et helt tal og en rest, og division, hvor resultatet angives som blandet tal eller decimaltal samt lære om sammenhængen mellem multiplikation og potens. Eleverne skal desuden arbejde med, hvilken regningsart de skal vælge i forbindelse med løsning af problemorienterede opgaver.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at gange med store tal. • Du skal lære at gange hele tal med decimaltal. • Du skal lære at regne divisionsstykker, der ikke går op. • Du skal lære at løse matematikproblemer med gange eller division. • Du skal lære at finde sammenhængen mellem gange og potens.
41 - 44	15	Kapitel 4 Figurer, flader og linjer	I dette kapitel skal eleverne lære om definitionerne på forskellige typer af linjer. Herefter skal de gennem teori, aktivitet og opgaver arbejde med egenskaberne ved forskellige typer firkanter for derefter at udlede egne arealformler for parallelgrammer og romber. Eleverne skal endvidere arbejde videre med højder, grundlinjer og arealer af trekanter. Afslutningsvist	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at tegne linjer, linjestykker og halvlinjer. • Du skal lære at beskrive forskellige typer firkanter. • Du skal lære at finde arealet af parallelgrammer og romber. • Du skal lære at tegne højder og grundlinjer i trekanter. • Du skal lære at finde sammenhængen mellem figurers omkreds og areal.

			arbejdes med sammenhængen mellem figurers omkredser og arealer. Der kan flere steder i kapitlet inddrages et dynamisk geometriprogram til løsning af opgaver. I lærervejledningen vejledes der derfor i, hvornår det kan være hensigtsmæssigt at inddrage et sådan program. Sidst i kapitlet er der et tema/projekt omkring geometri og it.	
42		Efterårsferie		
43 - 44		Kapitel 4 Figurer, flader og linjer (Fortsat fra før Efterårsferien)		
45 – 47	15	Kapitel 5 Brøker og decimaltal	I dette kapitel er målet, at eleverne udvider deres kendskab til talmængder med brøker. Eleverne skal gennem arbejdet med brøker kunne forlænge og forkorte brøker. Gennem opgaver og aktiviteter skal eleverne lære at omskrive mellem brøker og decimaltal. Ligeledes vil de blive introduceret for blandede tal og uægte brøker.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at forlænge og forkorte brøker. • Du skal lære at finde fællesnævner. • Du skal lære at omskrive mellem brøk og decimaltal. • Du skal lære at finde summen af brøker og differensen mellem brøker. • Du skal lære at regne med uægte brøker og blandet tal.
48 - 50	15	Kapitel 6 Cirkler og polygoner	I dette kapitel skal eleverne arbejde med cirklen og dens egenskaber og med centrum, radius, diameter, omkreds og areal. Derudover skal eleverne gennem aktivitet arbejde undersøgende med sammenhængen mellem en cirkels omkreds og diameter samt med arealet af en cirkel. Eleverne skal afslutningsvist opnå kendskab til forskellen mellem regulære polygoner	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at tegne cirkler med bestemte mål. • Du skal lære at finde centrum, radius og diameter i en cirkel. • Du skal lære at forklare sammenhængen mellem cirkelns omkreds og diameter. • Du skal lære at finde en cirkels omkreds og areal.

			og andre polygoner og arbejde med at konstruere regulære polygoner ud fra en cirkel.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at beskrive polygoner og regulære polygoner.
51 - 52		Juleferie		
1 - 4	15	Kapitel 7 Koordinatsystemet	I dette kapitel skal eleverne arbejde med koordinatsystemet. Eleverne skal opnå sikkerhed i at afsætte og aflæse koordinatsæt samt udføre de tre typer af flytninger; spejling, parallelforskydning og drejning. Drejning udvides til at omfatte brugen af vinkelmåler, og der arbejdes desuden med at navngive figurers vinkelspidser ved flytninger. Opgaverne omhandlende funktioner er opbygget, så de sporer eleverne ind på funktionsbegrebet, samtidig med, at de får intuitiv forståelse for begrebet.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at navngive vinkelspidser ved flytninger. • Du skal lære at beskrive flytninger i et koordinatsystem. • Du skal lære at dreje figurer ved hjælp af vinkelmåler. • Du skal lære, hvordan funktionsmaskiner og grafer viser sammenhænge. • Du skal lære at finde sammenhængen mellem funktionsmaskinens kode og den tilhørende grafs udseende.
5 - 8	15	Kapitel 8 Procent	I dette kapitel skal eleverne arbejde med procent. Det er første gang, at eleverne præsenteres for procent som et fagligt emne i MULTI. Procent er dog et begreb, som mange elever kender fra deres hverdag, men de fleste er nok alligevel usikre på, hvad procent egentlig betyder. Eleverne skal derfor i kapitlet arbejde med at forstå, hvad procent betyder.	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære, hvad procent betyder. • Du skal lære at omskrive mellem brøk, decimaltal og procent. • Du skal lære at vise procentvise fordelinger i et procentdiagram. • Du skal lære at tegne cirkeldiagrammer i regneark. • Du skal lære, hvordan du finder en procentdel.
7		Vinterferie		
8		Kapitel 8 Procent (Fortsat fra før Vinterferien)		
9 - 11		Kapitel 9	I dette kapitel møder eleverne en række statistiske deskriptorer og	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at aflæse og forstå indholdet i tabeller og diagrammer.

	15	Statistik	<p>diagrammer, som de skal forholde sig til. Derudover skal eleverne selv "analysere" statistisk materiale fra en undersøgelse ved at lave tabeller, bestemme forskellige statistiske deskriptorer, tegne diagrammer og forholde sig til, hvad disse fortæller om undersøgelsen. Slutteligt skal eleverne lave deres egen undersøgelse og vise resultaterne af undersøgelsen med tabeller, diagrammer og tekst.</p> <p>I kapitlet anvendes regnearket flere steder til fremstilling af diagrammer og tabeller.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at bruge de statistiske deskriptorer til at beskrive data fra en undersøgelse. • Du skal lære at beregne frekvens, og forstå hvad resultatet fortæller om en undersøgelse. • Du skal lære at bruge regneark til at tegne tabeller og diagrammer. • Du skal lære at lave egne statistiske undersøgelser.
12 - 15	15	<p>Kapitel 10</p> <p>Rumfang</p>	<p>I dette kapitel skal eleverne arbejde med at beregne rumfang af kasser. De skal lære at skelne mellem forskellige enheder (cm^3, dm^3 og m^3). Eleverne skal endvidere arbejde med hverdagsmål (mL, cL, dL, L, knivspids, tsk. og spsk.) og opnå erkendelse af sammenhængen mellem enheder knyttet til kubikmeter og enheder knyttet til liter. Endelig skal de beregne rumfang af prismer og cylindere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at beregne rumfanget af kasser. • Du skal lære at bruge måleenheder cm^3, dm^3, m^3, mL, cL, dL og L. • Du skal lære at omregne mellem forskellige rumfangs måleenheder. • Du skal lære at finde rumfanget af ting ved at nedsænke dem i vand. • Du skal lære at beregne rumfanget af et prisme og en cylinder.
13		Påskeferie		
14-15		<p>Kapitel 10</p> <p>Rumfang (Fortsat fra før Påskeferien)</p>		
16 - 18	15	<p>Kapitel 11</p> <p>Reduktion, ligninger og uligheder</p>	<p>I dette kapitel er målet, at eleverne gennem arbejdet med uformelle strategier får indblik i, hvordan de forstår, løser og skriver ligninger. Inden eleverne skal arbejde med</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at plus og minus er modsatte regningsarter. • Du skal lære at gange og division er modsatte regningsarter.

			<p>ligninger, skal de introduceres for modsatte regningsarter og reduktion. Forståelse af disse emner skal senere bidrage til større indsigt i forbindelse med løsning af ligninger med flere ubekendte. Afslutningsvist skal eleverne arbejde uformelt med grafisk ligningsløsning, idet de ud fra funktionsmaskiner og grafer skal løse ligninger og uligheder, hvor den ubekendte er repræsenteret på begge sider af lighedstegnet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at reducere regneudtryk. • Du skal lære at løse ligninger. • Du skal lære at løse ligninger og uligheder ved hjælp af 2 grafer.
19 - 21	15	<p>Kapitel 12</p> <p>Tal på sandsynlighed</p>	<p>I dette kapitel skal eleverne arbejde med opgaver, aktiviteter og spil, hvor de skal forudsige og efterprøve sandsynligheden for forskellige hændelser. Eleverne skal lære at vurdere chancen for at tabe og for at vinde samt at beskrive sandsynlighederne med både brøk, decimaltal og procent. Eleverne skal ud fra eksperimenter og spil arbejde med at finde antallet af mulige udfald ud fra tælletræer og simpel beregning. I forlængelse af dette skal eleverne arbejde med betydningen af "med tilbagelægning" og "uden tilbagelægning" i forbindelse med at trække centicubes fra en pose. Afslutningsvis skal eleverne arbejde med simulering af eksperimenter på computeren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at beskrive sandsynligheder med brøk, decimaltal og procent. • Du skal lære at beregne forskellige udfaldsrum. • Du skal lære at forklare eksperimenter med og uden tilbagelægning. • Du skal lære at finde antallet af udfald i et udfaldsrum. • Du skal lære at bruge simulering i forbindelse med sandsynlighed.
22 - 26	15	<p>Kapitel 13</p> <p>Matematik i hverdagen</p>	<p>I dette kapitel skal eleverne arbejde med flytninger og geometriske mønstre. Eleverne skal arbejde med de tre typer flytninger; spejling, parallelforskydning og drejning. Eleverne skal lære, hvordan et</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at spejle, parallelforskyde og dreje. • Du skal lære at finde grundfiguren i et mønster.

			<p>geometrisk mønster er bygget op og herunder bruge deres viden om flytninger til at analysere og konstruere mønstre.</p> <p>Eleverne skal opnå sikkerhed i at kende og skelne de tre typer flytninger fra hinanden. De skal i arbejdet ligeledes opnå sikkerhed i at spejle figurer uden spejl, både i lodret, vandret og skrå spejlingsakser samt parallelforskyde rigtigt ud fra forskellige typer instruktioner.</p> <p>Under arbejdet med geometriske mønstre bliver eleverne præsenteret for og skal arbejde med begreberne: Grundfigur, symmetri og tessellation.</p> <p>Eleverne skal arbejde forholdsvis enkelt med drejninger i 4. klasse. De skal arbejde undersøgende med kalkepapir og drejer enkle figurer 90° og 180°. Begrebet drejning behandles igen og videreudvikles i 5. klasse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Du skal lære at beskrive flytninger i mønstre. • Du skal lære at fremstille mønstre i hånden og på computeren. • Du skal lære at finde figurer, der kan tessellere.
--	--	--	--	---

Vi vil desuden bruge Matematikfessor.dk, Mattip.dk, samt andre internet- og kopisider, der vil være relevante for at opnå vores faglige mål.

Mvh

Jacob Kyed

Uge	Lektioner	Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold/materiale	Bemærkninger
32-37	10	Iscenesat fotografi	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> Digitale billeder -fase 1 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> Billedgenrer -fase1/2 Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> Udstilling -fase 1 	<ul style="list-style-type: none"> Portrætfotografi Samtidskunst Familie og genstande 	Se video om Gillian Wearings arbejde og udstillingen Family Stories på SMK her .
38-(41 er sundhedsuge)	10	Urban Explorer	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> Tegning og grafik -fase 2 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> Billedanalyse Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> Udstilling -fase 1 	<ul style="list-style-type: none"> Tematisk billedarbejde Lyd og billede Billedfortællinger Patinerung og stemning 	Forladtesteder.dk .
42			EFTERÅRSFERIE		
43-44	4	Kroppens sprog	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> Digitale billeder -fase 3 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> Billedgenrer – fase 1/2 	<ul style="list-style-type: none"> Åben skole - museumsbesøg Foto Identitet 	Sindy Sherman arbejder med iscenesat fotografi. Se og læs om hendes værker på Louisiana/ kunstportalen-skole .
45-(Juleklip i uge 49)50	12	Skelettet	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> Maleri og collage -fase 1 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> Billedgenrer - fase 3 Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> Udstilling -fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> Street art Vandfarve/tusch Forgrund/baggrund Motiv/miljø 	I MERE OM SKELETTET kan I arbejde videre med at tegne legetøjets skeletter: Bamser, Batman og Barbie.
51-52			JULEFERIE		
1-6	12	Superbakterier	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> Digitale billeder -fase 3 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> Billedkomposition -fase 2 Billedkommunikation	<ul style="list-style-type: none"> TinkerCad 3D print Bakteriernes formsprog Biokunst Skitsering 	

Uge	Lektioner	Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold/materiale	Bemærkninger
			<ul style="list-style-type: none"> • Udstilling -fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> • akvarel • Farvelære 	
7			VINTERFERIE		
8-10	6	<u>Hvad billedet betyder</u>	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> • Maleri og collage-fase 2 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Billedfunktion - fase 2 Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> • Udstilling -fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> • Picasso • Frokost i det grønne • Maleri • Parafrase 	Besøg Louisiana på kunstportalen-skole eller tag forbi Humlebæk og besøg museet.
11-12	4	<u>Tegneteknik: Portræt 1+2+3</u>	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> • Tegning og grafik -fase 2 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Billedkomposition - fase 1 	<ul style="list-style-type: none"> • lagttagelse • Komposition • Skygearbejde • Rumlighed 	Kursus i tegneteknik på 3 niveauer over 3 undervisningsgange.
13			PÅSKEFERIE		
14-15	4	<u>COLLAGE: Spejling og gentagelse</u>	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> • Tegning og grafik -fase 2 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Billedkomposition - fase 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Collage 	SPOT PÅ aktiviteter kan justeres i tid og tilpasses den aktuelle elevgruppe.
16-21	12	<u>Arkitektur</u>	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> • Skulptur og arkitektur -fase 3 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Billedfunktion -fase 2 Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> • Udstilling -fase 3 	<ul style="list-style-type: none"> • Dansk arkitektur • Materialer • Form • Arkitekturmodel • Digitale billedprogrammer 	Se på bygninger i jeres lokalområde, som optakt til forløbet.
22-26	10	<u>Kawaii-grafisk tryk</u>	Billedfremstilling <ul style="list-style-type: none"> • Tegning og grafik -fase 3 Billedanalyse <ul style="list-style-type: none"> • Billedgenrer -fase 3 Billedkommunikation <ul style="list-style-type: none"> • Udstilling -fase 2 	<ul style="list-style-type: none"> • Højtryk og dybtryk • Japansk billedkultur • Forenklet billedsprog 	Find andre tryk-forløb i Boost din billedkunst s. 5, 33, 51, 97, 121.

ÅRSPLAN FOR BILLEDKUNST 5. KLASSE

KLASSE: 5.klasse SKOLEÅR: 2023/2024

Uge	Lektioner	Førløb	Kompetenceområder og mål	Indhold/materiale	Bemærkninger
27			SOMMERFERIE		

ÅRSPLAN FOR DANSK – 5. KLASSE

KLASSE: 5.klasseSKOLEÅR: 2023 /2024

I løbet af hele skoleåret vil der også være ugentlige diktater, som eleverne kender fra 4. klasse

Dansk Direkte vil blive brugt som ekstra.

Flere forløb i D'dansk vil også blive gennemgået som et supplement til årsplanen.

Ændringer og tilføjelser vil forekomme.

Uge	Lektioner	Forløb	Kompetenceområde og mål	Materialer	Andre forslag	Gode råd og ideer
32	12	Hvad tænker du?	Læsning Eleven kan læse og forholde sig til teksterne og egne tanker.	D'dansk kapitel: Hvad tænker du? s.8-48 i grundbogen s.10 Bent Haller: En skruptosset far s.20 Louis Jensen: Klaverdamens hemmelighed s.37 Niels Hartmann: Det røde hjerte s.48 Vis, hvad i har lært		I dette forløb skal I: <ul style="list-style-type: none"> • arbejde med komposition • tale om symboler • lave personkarakteristik • digte med på noveller • øve jer i at bruge læseforståelsesstrategier • arbejde med at læse på og mellem linjerne
33			Skrive tekster Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede. Beskrive, fortælle forklare og kementere, variere sprog, strukturere tekster. <ul style="list-style-type: none"> • Planlægning • Fremstilling 			
34			Læringsmål: <ul style="list-style-type: none"> • Kunne fortælle, hvad I mener, og hvorfor I mener det • Kunne fortælle om genretræk i en novelle • Have Viden om, hvordan man bliver en god læser • Kunne forstå forskellen på handler og drejer sig om • Kunne påtage jer forskellige roller i en diskussion 			
35-37	12	Harry Potter kassen	LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige	Harry Potter Kasse fra CFU I Harry Potter kassen er der både en fordelingshat, der kan afgøre	Supplerende materiale	

			<p>sammenhænge.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Forberedelse</i> • <i>Tekstforståelse</i> <p>FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Undersøgelse</i> • <i>Fortolkning</i> 	<p>hvilke kollegier eleverne skal fordeles på, Med kapper og halstørklæder fra de fire kollegier kan deres evt. laves små film, årsbøger og dramatisering i Harry Potter Universet.</p> <p>Man kan læse scenen højt i den illustrerede "Harry Potter og de vises sten", som ligger i kassen sammen med en række andre Harry Potter-bøger. Eleverne kan finde facts om kollegierne i fagbøgerne "Hogwarts", som de kan bruge i deres beretning. Få mere inspiration til hvordan kassen kan anvendes ved at søge på "Harry Potter kasse" på www.mitcfu.dk</p>		
37-38	10	Så håret rejser sig	<p>Læringsmål</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kunne finde spor i en tekst</i> • <i>Kunne fortælle om genretræk i en gyser</i> • <i>Kunne bruge gysergenrens virkemidler til selv at skrive en gyser</i> • <i>have viden om, hvordan man skriver en artikel</i> <p>LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til uhyggelige tekster og gysergenren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>oplevelse og indlevelse</i> • <i>Afkodning</i> • <i>Tekstforståelse</i> <p>FREMSTILLING Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i den rigtige genre.</p>	<p>D'dansk Kapitel: Så håret rejser sig s.50-95 i grundbogen. s.52 Shel Silverstein En historie, der får blodet til at isne. s.53 Knud Holten Grev Vampiro i Bøvlestrup s.69 Kenneth Bøgh Andersen Faret Vild! Hanna Lützen Den som flashalsen peger på ... s.95 Vis, hvad I har lært.</p>	<p>Supplerende materiale: Sideløbende med forløbet kunne eleverne fx læse en uhyggelig/gyseragtig bog efter eget valg, udsmykke klasselokalet uhyggeligt eller lave en uhyggelig udstilling for andre. Forløbet kan også udvides med at se andre uhyggelige film, fx kortfilmen "Aqualorius", som ligger på Filmcentralen.</p>	

			<ul style="list-style-type: none"> • Planlægning • Fremstilling 			
39	10	Uhyggen breder sig	FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. <ul style="list-style-type: none"> • Oplevelse og indlevelse • Undersøgelse • Fortolkning • Vurdering • Perspektivering 	Et temaforløb på dansk3-6.gyldendal.dk	Supplerende materiale: I forløbet optræder fire tekster: To noveller, en kortfilm og et maleri. Teksterne er på hver deres vis uhyggelige fortællinger.	Forløbet er tilrettelagt, så eleverne gennem den fokuserede tekstanalyse og fortolkning får rum til at diskutere, hvordan en tekst ved at anvende forskellige virkemidler kan påvirke modtageren i en bestemt retning. Så udover at eleverne får opøvet deres analyse- og fortolkningskompetencer, er formålet altså ligeledes at styrke elevernes modtagerbevidsthed.
40						
(41 er sundhedsuge)						
42	EFTERÅRSFERIE					
43	Afslutning af gyserforløb og opvarmning til halloween tirsdag d.31 okt.					
44-48		Ulveland	Fortolkning <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan undersøge personers motiver, konflikter og handlinger • Eleven har viden om personkarakteristik. • Eleven kan undersøge fortællerpositioner. • Eleven har viden om fortællertype 	Romanen Ulveland, skrevet af Annemette Gravgaard Larsen Den handler om en dreng, som stikker af fra et asylcenter. I skoven møder han den jævnaldrende Laase, der er på sporet af en ulv. De bliver venner selvom de er forskellige, og hver især har noget, de er på flugt fra.	Supplerende materiale: Andre bøger for målgruppen med temaet flygtninge e-bog: Den sorte bog om helte af Lise Bidstrup http://mitcfu.dk/CFUEBOG1101869 Tv udsendelser: Around the world (8) http://mitcfu.dk/TV0000000296 Jeg drømmer stadig om Syrien http://mitcfu.dk/TV00000026828 Der findes også en serie fra DR Ultra der hedder "Min flugt" og fra norsk tv, en serie der hedder "Asylbørn". Begge findes i MitCFU.	Romanen kan være med til at belyse flygtningebørns ophold, samt de følelsesmæssige stress-situationer flygningefamilier sættes i. I mindre grupper kan eleverne skiftes til at svare på følgende: Hvad kunne du/I godt lide ved bogen? Var der noget du/I ikke brød dig/jer om? Er der noget du kan genkende? Da jeg læste bogen, tænkte jeg? Det overraskede mig?

						Jeg kan nikke genkendende til...? Hvis jeg havde været i Ibrahims sted, da drengene mobbede Lasse ville jeg?
49	8	Køteren	FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Undersøgelse</i> • <i>Fortolkning</i> 	Et værkforløb på dansk3-6.gyldendal.dk	Supplerende materiale: Det er muligt at udvide forløbet ved at inddrage flere tekster af Kim Fupz Aakeson fra portalens bibliotek, og ellers kan forfatterskabsforløbet om Kim Fupz Aakeson ligeledes anvendes før eller efter arbejdet med "Køteren".	Man kan synes, at ambitionerne i moderne billedfortællinger er høje, og at de stiller store krav til børns kompetencer udi læsning og fortolkning. Med andre ord at de udfordrer eleverne. Den type af billedfortællinger rejser tit flere spørgsmål, end de besvarer, hvilket netop giver anledning til at inddrage dem i danskundervisningen, hvor elevernes eftertænksomhed og evne til fordybelse kan blive stimuleret.
50			KOMMUNIKATION Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dialog</i> 			
51-1	JULEFERIE					
2	12	Bag gardinet	FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Undersøgelse</i> • <i>Fortolkning</i> • <i>Perspektivering</i> 	Et genreforløb om Bent Hallers kortprosa på dansk3-6.gyldendal.dk	Supplerende materiale: Inddrag fx andre korttekster fra Bent Hallers forfatterskab, fx "Det roterende barnekammer" (2005) og "At blive set" (2019).	Forløbet er tænkt fleksibelt, så det både kan gøres kortere eller længere, alt efter hvad eleverne magter, eller hvad tiden er til. Forløbet kan rundes af efter del 4, hvor eleverne viderediger og perspektiverer. Ønskes derimod et længere forløb, der medtænker flere tekster af Bent Haller og har et større fokus på forfatterskabet, er det oplagt at bruge hele forløbet.
3						
4						

5	8	Hvad er kommunikation?	LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge. • <i>Sammenhæng</i>	Et medieforløb på dansk3-6.gyldendal.dk		Forløbet præsenterer grundprincipperne i kommunikationssituationer for eleverne og er opbygget ud fra følgende centrale begreber, som er byggeklodser i al kommunikation: <i>Afsender</i> <i>Modtager</i> <i>Budskab</i> <i>Situation</i>
6			FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. • <i>Undersøgelse</i> • <i>Vurdering</i>			
7	VINTERFERIE					
8	12	Ordsprog 2 Talemåder 2	LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge. • <i>Finde tekst</i> • <i>Sprogforståelse</i> • <i>Sammenhæng</i>	To læseforståelsesforløb på dansk3-6.gyldendal.dk		Ordsprog 2 introducerer forløbet eleverne til ordsprog som sætninger, der bruger 'sproglige billeder' og har en 'morale'. Nu kategoriseres ordsprog desuden som faste vendinger, der skal forstås i 'overført betydning'. Forløbet understreger endvidere

9			<p>FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Perspektivering</i></p>			<p>ordsprogets formmæssige kendetegn; at det sommetider indeholder rim og rytme, samt at det aldrig bøjes, hvorved det adskiller sig fra talemåden.</p> <p>Eleverne at gøre strategisk brug af konteksten, som ordsproget optræder i, til at gætte den overførte betydning – og nu også at anvende ordnet.dk til at afklare betydningen.</p> <p>Talemåder 2 introducerer forløbet eleverne til talemåder med udgangspunkt i begreberne 'sprogligt billede' og 'overført betydning'. I Talemåder 2 understreges det nu også, at talemåder er faste vendinger, der kan bøjes i person, tid og tal, og at de herved adskiller sig fra ordsprog.</p> <p>Eleverne skal igen gøre strategisk brug af konteksten til at gætte på talemådernes overførte betydning – og nu også anvende ordnet.dk til at afklare betydningen.</p>
10						
11						
12	6	Kortfilm	<p>FREMSTILLING Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer. • <i>Planlægning</i> • <i>Forberedelse</i></p> <p>FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene</p>	Et genreforløb på dansk3-6.gyldendal.dk		<p><i>Kortfilm</i> er et oplevelsesbaseret forløb, der inddrager fem nyere danske kortfilm. Formålet med forløbet er at lære eleverne at sætte ord på, hvad de sikkert allerede ved om film, og at give dem nogle nøgler til at åbne de film, de ser. Aktiviteterne</p>

			temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Undersøgelse</i>			lægger op til, at eleverne tager afsæt i deres indtryk og det, de lægger særligt mærke til, når de ser en film. Filmarbejdet er inddelt i tre faser: <i>Opleve – Undersøge – Skabe</i> .
13	PÅSKEFERIE					
14	12	Jeg er William	FORTOLKNING Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster. • <i>Oplevelse og indlevelse</i> • <i>Fortolkning</i>	Et værkforløb om kortprosa på dansk3-6.gyldendal.dk	Supplerende materiale: Det er muligt at udvide forløbet ved at inddrage flere tekster af Kim Fupz Aakeson fra portalens bibliotek, og ellers kan forfatterskabsforløbet om Kim Fupz Aakeson ligeledes anvendes før eller efter arbejdet med "Jeg er William".	Husk også derudover at afsætte tid til at se filmen, hvis den del af forløbet sættes i spil.
15			KOMMUNIKATION Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer. • <i>Dialog</i>			
16						
17	10	Med livet i midten	LÆSNING Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge. • <i>Sprogforståelse</i>	Et temaforløb om kortprosa på dansk3-6.gyldendal.dk		<i>Med livet i midten</i> er et kortere forløb, som tager udgangspunkt i tre erindringsfortællinger: "Tyveknægte" af John Peters (2009) og "Såret engel" og "Fåresaksen", som begge er skrevet af Hans Otto Jørgensen (2010). Forløbet kredser om barndommen som et vilkår, der har stor betydning for, hvordan vi udvikler os som mennesker. Det kan være barndommen,
18			FREMSTILLING Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer. • <i>Planlægning</i> • <i>Fremstilling</i> • <i>Præsentation og evaluering</i> FORTOLKNING			

19			<p>Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Undersøgelse</i> • <i>Vurdering</i> • <i>Perspektivering</i> 			<p>som den ser ud i dag for de elever, som læser teksterne, men også barndommen, som den udfoldede sig forskellige steder i Danmark for 50 år siden.</p>
20	12	Søg på nettet	<p>LÆSNING</p> <p>Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Finde tekst</i> 	Et læseforløb på dansk3-6.gyldendal.dk	<p>Supplerende materiale:</p> <p>Det kan være en fordel, hvis eleverne i 3.-4. klasse har arbejdet med et eller flere af forløbene:</p> <p><i>Brug læseteknikker 1</i></p> <p><i>Brug læseteknikker 2</i></p> <p><i>Læs på nettet 1</i></p> <p><i>Læs på nettet 2</i></p>	<p>Søgekursen kan strække sig over 6-12 lektioner, og du kan vælge at sammensætte det på flere måder. I lærervejledningen finder du eksempler på, hvordan et søgekursus på henholdsvis 6-8, 8-10 og 10-12 lektioner kunne se ud.</p>
21						
22						
23	12	Skolen fra flere vinkler	<p>FREMSTILLING</p> <p>Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Planlægning</i> • <i>Forberedelse</i> • <i>Fremstilling</i> 	Et medieforløb på dansk3-6.gyldendal.dk		<p>Eleverne arbejder både individuelt, i grupper og i hele klassen. Grupperne kan med fordel dannes, inden forløbet sættes i gang. Der skal som udgangspunkt være tre elever i hver gruppe. Eleverne skal løbende skrive noter i notesbogen/en logbog.</p> <p>Forløbet kræver en del teknisk kunnen i forhold til at vide, hvordan man overfører billeder, videoer o. lign. Det er dog ikke kompliceret, og en lærer med almindelig it-kendskab vil kunne håndtere det. Men det kan være en god idé at afprøve teknikken inden.</p>
24						
25						
26						
27	SOMMERFERIE					

Pitstop 5: Topic Book og Task Book.

Desuden arbejdes der på www.engelsk.gyldendal.dk, www.grammatip.com

Uger	Indhold	Kommentar
32	Skoleferie	
33	Kapitel 1: The Race is On!	
34	Kapitel 1: The Race is On!	
35	Kapitel 1: The Race is On!	
36	Kapitel 1: The Race is On!	
37	Kapitel 1: The Race is On!	
38	Kapitel 1: The Race is On!	
39	Kapitel 1: The Race is On!	
40	Kapitel 2: Endangered Animals	
41	Kapitel 2: Endangered Animals	
42	Efterårsferie	
43	Kapitel 2: Endangered Animals	
44	Kapitel 2: Endangered Animals	
45	Kapitel 2: Endangered Animals	
46	Kapitel 2: Endangered Animals	
47	Kapitel 2: Endangered Animals	
48	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
49	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
50	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
51	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
52	Juleferie	
1	Kapitel 3: Dragons and Fairies	

2	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
3	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
4	Kapitel 3: Dragons and Fairies	
5	Kapitel 4: York	
6	Kapitel 4: York	
7	Vinterferie	
8	Kapitel 4: York	
9	Kapitel 4: York	
10	Kapitel 4: York	
11	Kapitel 4: York	
12	Kapitel 4: York	
13	Kapitel 5: Strange Days	
14	Kapitel 5: Strange Days	
15	Påskeferie	
16	Kapitel 5: Strange Days	
17	Kapitel 5: Strange Days	
18	Kapitel 5: Strange Days	
19	Kapitel 5: Strange Days	
20	Kapitel 6: Summer Camp	
21	Kapitel 6: Summer Camp	
22	Kapitel 6: Summer Camp	
23	Kapitel 6: Summer Camp	
24	Kapitel 6: Summer Camp	
25	Årsafslutning	

Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold	Hårde/ bløde materialer	Bemærkninger
En hæklet beholder	<p>Håndværk - forarbejdning</p> <ul style="list-style-type: none"> Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer. <p>Håndværk - materialer</p> <ul style="list-style-type: none"> Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk. <p>Design</p> <ul style="list-style-type: none"> Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling. 	<ul style="list-style-type: none"> https://haandvaerkogdesign.gyldendal.dk/forloeb/haekling/kapitler/del-1/en-haeklet-beholder (Del 2-3) Eleverne lærer at arbejde med hæklenål og garn. Løbeknude, luftmaske, fastmaske, halv stangmaske. Eleven hækler noget rumligt. 		<p>Udlevering af HD-mapper</p> <p>Forløbet kan erstattes af finger-strik alt efter elevens niveau og færdigheder .</p>
En brugsgenstand i træ	<p>Håndværk - forarbejdning</p> <ul style="list-style-type: none"> Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer. <p>Håndværk - materialer</p> <ul style="list-style-type: none"> Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk. <p>Design</p>	<ul style="list-style-type: none"> Eleven finder på en idé i træ – der søges inspiration på Google og Pinterest og tegnes skitser og arbejdstegninger, inden idéen fremstilles i værkstedet. Sav, fil, sandpapir, hammer, bor mm. tages i brug. Der inddrages metal og bløde materialer, alt efter idé og design. 		

Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold	Hårde/ bløde materialer	Bemærkninger
	<ul style="list-style-type: none"> Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling. 			
Reparation & bæredygtighed	Håndværk - forarbejdning Håndværktøj og redskaber – fase 1	<ul style="list-style-type: none"> Vi taler om, hvad bæredygtighed kan være? Med udgangspunkt i elevens eget tøj lærer holdet at stoppe huller, sy lapper på osv., alt efter ønske/behov. Håndsyning med syknude, trådning og hæftning øves. 		
String Art	Håndværk - forarbejdning Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer. Håndværk - materialer Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk.	<ul style="list-style-type: none"> https://portals.clio.me/dk/haandvaerkdesign/3-9/emner/materialekendskab/tekstil-og-garn/garn/string-art/ Eleverne arbejder på el. udvælger et motiv, div. dyremotiver udleveres. Eleven laver en skitse, opmåler træets længde, saver, filer og sliber, placerer motivet på træet med malertape, sømmer, udvælger garn og vikler. Øvelser i at binde knuder og skifte garn. Evt. finish med effekt liner. 		
Maskiner og sikkerhed i værkstedet	Håndværk- forarbejdning <ul style="list-style-type: none"> Håndværktøj og redskaber – fase 1 Sikkerhed – fase 1-2 	<ul style="list-style-type: none"> Forløbet Maskiner og sikkerhed i værkstedet https://portals.clio.me/dk/haandvaerkdesign/3-9/forloeb/show-unitplan/?unit_plan=d40144b3-6dae-900d-809d-b438716dd35a&is_preview=1 Sikkerhed og regler På tur i værkstedet 		
Sav my name / kumihimo	Håndværk - forarbejdning <ul style="list-style-type: none"> Håndværktøj og redskaber – fase 1-2 	<ul style="list-style-type: none"> Klassen deles i 2 hold, som bytter plads – efter fælles introduktion til begge forløb. 		

Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold	Hårde/ bløde materialer	Bemærkninger
	Håndværk - materialer <ul style="list-style-type: none"> Materialekendskab -fase 1-2 	<ul style="list-style-type: none"> Hold 1 er i det hårde værksted og laver forløbet Sav my name https://portals.clio.me/dk/haandvaerkdesign/3-9/emner/teknikker/haarde-teknikker/saveteknikker/sav-my-name/ Gennemgang og øvelse i brug af håndholdt dekupørsav Hold 2 er udenfor og laver nøgleringe med japansk kumihimo-flet Friendship Bracelet - using cardboard wheel https://www.youtube.com/watch?v=FBCukQpjSc8 Evt. videoen Kumihimo Tutorial https://www.youtube.com/watch?v=y40cudjj76o 		
SOMMERFERIE				

Øvrigt

Klassen er delt op i 2 hold. Fordybelsen i hvert forløb er i fokus, samt dét at eleven gradvist får opbygget nogle håndværksmæssige færdigheder.

Fagets formål

- Eleverne skal i faget håndværk og design gennem praktiske og sansemæssige erfaringer udvikle håndværksmæssige kompetencer til at designe, fremstille og vurdere produkter med æstetisk, funktionel og kommunikativ værdi. Eleverne skal tilegne sig viden og færdigheder om håndværk, forarbejdning, materialer og designprocesser gennem praktisk arbejde i værksteder med forskellige håndværk, primært i tekstil, træ og metal. Faget skal styrke elevernes innovative og entreprenante kompetencer.
- Stk. 2. Eleverne skal i arbejdet med håndværk og design lære at forstå samspillet mellem idé, tanke og handling frem til et færdigt produkt. Gennem praktiske håndværks- og designprocesser skal eleverne lære at arbejde undersøgende, problemløsende og evaluerende, så en kreativ, innovativ og entreprenant tilgang fremmes. Eleverne skal såvel individuelt som i samarbejde gennem stillingtagen og handling opnå tillid til egne muligheder og opleve glæde ved at arbejde med hænderne.
- Stk. 3. Eleverne skal gennem håndværk og design opnå forståelse for materiel kultur i elevernes hverdag og i forskellige kulturer og tidsperioder. Eleverne skal tilegne sig forståelse for ressourcer, miljø og bæredygtig udvikling i relation til håndtering af materialer.

Forløb	Kompetenceområder og mål	Indhold	Hårde/ bløde materialer	Bemærk- ninger
--------	--------------------------	---------	----------------------------	-------------------

Kompetencemål

Håndværk – forarbejdning: Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer.

Håndværk – materialer: Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk.

Design: Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.

Kilde: https://emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_F%C3%A6llesM%C3%A5l_H%C3%A5ndv%C3%A6rk%20og%20design_2020.pdf

Årsplan for natur-teknologi i 5. klasse 2023-2024

Om årsplanen

Årsplan for natur/teknologi i 5. klasse med henvisninger til anbefalede forløb i portalen. Årsplanen er bygget op således, at der er en naturlig progression i elevernes viden i løbet af året. Planen er også lagt, så de emner, som behandles i hvert enkelt forløb, ligger på et tidspunkt, som passer til årstidens muligheder.

Uge	Forløb	Lektioner	Forslag til Kompetenceområde og læringsmål	Supplerende materialer
32	Skolestartssuge			
33-35	Din skov	13	<p>Undersøgelse, Natur og miljø (Fase 2) Jeg kan, ud fra mine egne undersøgelser, beskrive skoven.</p> <p>Modellering, Natur og miljø (Fase 2) Jeg kan forklare om fotosyntese og respiration.</p>	
36-38	Fast, flydende eller gas	6	<p>Undersøgelse, Undersøgelser i naturfag (Fase 1) Jeg kan undersøge stoffers tilstandsformer.</p> <p>Undersøgelse, Teknologi og ressourcer (Fase 1) Jeg kan fortælle om, hvad der skal til, for at et stof ændrer tilstandsform.</p>	evt. supplere med dele fra forløbet <i>Historiske opdagelser</i> .
39-41	Øjet og øret	6	<p>Undersøgelse, Undersøgelser i naturfag (Fase 1) Jeg kan dissekere et griseøjje og undersøge, hvordan øjet er opbygget.</p> <p>Modellering, Mennesket (Fase 1) Jeg kan ud fra modeller forklare om ørets opbygning, om hørelsen og balancen.</p>	Naturvidenskabsfestival (uge 39)

Årsplan for natur-teknologi i 5. klasse 2023-2024

42	Efterårsferie		
43-47	Magneter og elektricitet	9	<p>Kommunikation, Ordkendskab (Fase 1) Jeg kender og kan bruge faglige begreber om magneter og magnetisme.</p> <p>Undersøgelse, Undersøgelser i naturfag (Fase 1) Jeg kan undersøge, hvordan en elmotor er opbygget og undersøge betydningen af, hvor meget strøm den tilføres.</p>
48-50	Pladetektonik, jordskælv og vulkaner	5	<p>Modellering, Jordklodens forandringer (Fase 1) Jeg kan ud fra et kort beskrive sammenhængen mellem pladegrænser og dannelse af vulkaner og jordskælv.</p> <p>Perspektivering, Jordklodens forandringer (Fase 1) Jeg kan fortælle om teorien om pladetektonik.</p>
51-52	Juleferie		
1-3	Istidens landskaber	12,5	<p>Perspektivering, Jordklodens forandringer (Fase 2) Jeg har viden om hvornår og hvordan Danmark har været dækket af isen.</p> <p>Modellering, Modellering i naturfag (Fase 1) Jeg kan analysere og efterligne landskabets udformning med komplekse kortmodeller.</p>
4-6	Stormflod	13,5	<p>Undersøgelse, Teknologi og ressourcer (Fase 2) Jeg kan udtænke en løsning ud fra en naturfaglig problemstilling.</p>
7	Vinterferie		

Årsplan for natur-teknologi i 5. klasse 2023-2024

8-9	Stormflod		Modellering, Teknologi og ressourcer (Fase 2) Jeg kan udarbejde en løsningsbeskrivelse og designe en model herudfra.	
10-12	Energikilder	6	Undersøgelse, Stof og energi (Fase 1) Jeg kan bruge modeller til at undersøge, hvordan elektricitet kan fremstilles ved brug af en vedvarende energikilde. Perspektivering, Stof og energi (Fase 2) Jeg kan diskutere fordele og ulemper ved fossile brændstoffer og vedvarende energikilder.	
13	Påskeferie			
14-17	Dyrenes tilpasning	7	Kommunikation, Ordkendskab (Fase 1) Jeg kan forklare begrebet tilpasning. Kommunikation, Formidling (Fase 1) Jeg kan lave en præsentation af et dyrs tilpasningsevne.	
18-21	Koralrevet	11	Modellering, Natur og miljø (Fase 1) Jeg kan tegne og forklare om fødekæder og fødenet. Perspektivering, Perspektivering i naturfag (Fase 1) Jeg kan forklare, hvilke interesseudsættninger der er ved bevarelse af koralrevne, og hvorfor der er interesseudsættninger.	
22-25	Økologi i skolehaven	9,5	Perspektivering, Teknologi og ressourcer (Fase 1) Jeg kan forklare om grundlæggende forskelle ved økologisk og konventionelt landbrug.	

Årsplan for natur-teknologi i 5. klasse 2023-2024

			Kommunikation, Ordkendskab (Fase 1) Jeg kan formidle min viden om økologi med brug af fagord og begreber.	
26	Sommerafslutning			

ÅRSPLAN TYSK 5. Klasse 2023/24

Ved lærer Annette Meins

Materialeoversigt – undervisningsmaterialer

Tekstbog: *Logo! Tekstbog 5. Klasse*, Nielsen, Louise Berg: *Logo!*, Gyldendal, 2014

Elevopgaver fra: *Logo! Arbejdsbog 5. Klasse*, Nielsen, Louise Berg: *Logo!*, Gyldendal, 2014

Andet: Goethe Instituts og andre tysksprogede hjemmesider, Peter Rentsch; Gut Gemacht, div. opgaver, tysk kulturfilm, musik, tal.

Ret til ændringer forbeholdes.

Uge nr. År 2023	Aktivitet	Mål
32-36	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Das ist Deutsch!</p> <p><i>Logo! Tekstbog</i>:s.06 <i>Warum Deutsch?</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p> <p><i>Logo! Tekstbog</i>: s. 08 <i>Hier spricht man Deutsch</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p> <p><i>Logo! Tekstbog</i>: s.10 <i>Das deutsche Alphabet</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p> <p><i>Logo! Tekstbog</i>: s.11 <i>Mein Alphabet</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p>	<p>Fagformål for faget tysk</p> <p>Eleverne skal i faget tysk udvikle kompetencer til at kommunikere på tysk både mundtligt og skriftligt, så de kan anvende tysk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal samtidig udvikle deres sproglige bevidsthed om tysk sprog og om fremmedsprogsindlæring samt styrke deres kulturelle og interkulturelle forståelse gennem kulturmøder.</p> <p>Stk. 2. Gennem oplevelse, fordybelse og aktiv medvirken skal elevernes lyst til at bruge sproget personligt og i samspil med andre fremmes. Eleverne skal herved få tillid til egne evner og lyst til at beskæftige sig med tysk sprog og kulturer til fremme af deres videre udvikling.</p>
37-41	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Hallo und tschüss!</p> <p>Tekstbog: s.12 <i>Hallo!</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p> <p>Tekstbog: s.13 <i>Wie geht's dir ?</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p> <p>Tekstbog: s. 14 <i>Wir schütteln uns die Hände</i> Arbejdsbog: Aufgabem</p>	<p>Efter 7. klassetrin Kompetencemål Mundtlig kommunikation</p> <p>Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt om nære emner i et meget enkelt og forståeligt sprog.</p> <p>Færdigheds- og vidensmål</p> <p>Lytning Fase 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forstå enkle ord, udtryk og budskaber ud fra situation, gestik og mimik. • Eleven har viden om det tyske sprogs nære sproglige slægtskab med dansk.

<p>37-41</p>	<p>Tekstbog: <i>Tschüss</i> s. 15 Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Lytning Fase 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forstå enkle budskaber om nære emner • Eleven har viden om forhold mellem mimik, gestik og indhold i situationer.
<p>43-46</p>	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: So sieht es aus!</p> <p>Tekstbog: s.16 <i>Die Farben</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 17 <i>Was ist deine Lieblingsfarbe?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 18 <i>Wo ist meine Tasche?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 19 <i>Was ist das?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Arbejde med udvalgte opg. fra http://www.sproglinks.dk/ Plus andre diverse opgaver.</p>	<p>Lytning Fase 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forstå hovedindholdet af talt tysk om nære emner. • Eleven har viden om at lytte efter hovedindhold. <p>Samtale Fase 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge sproget i sang, spil, leg og bevægelse. • Eleven har viden om enkle situationsbundne ord og vendinger <p>Samtale Fase 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan stille og besvare enkle spørgsmål om nære emner. • Eleven har viden om relevante spørgeord og svar strategier. <p>Samtale Fase 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan gennemføre korte dialoger om nære emner • Eleven har viden om enkle kommunikationsstrategier.
<p>47-51</p>	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: In der Schule</p> <p>Tekstbog: s. 20 <i>Wann haben wir frei?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 21 <i>In unserem Klassenzimmer</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 22 <i>Was machst du heute?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Præsentation Fase 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan præsentere sig selv og sin nærmeste familie. • Eleven har viden om faste udtryk for præsentationsformer. <p>Præsentation Fase 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan præsentere nære emner. • Eleven har viden om brug af ord og udtryk om nære emner. <p>Præsentation Fase 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan i et enkelt sprog tale om nære emner • Eleven har viden om forberedelse af enkle præsentationer på tysk

47-51	<p>Tekstbog: s. 23 <i>Emmas Woche</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Sprogligt fokus Fase 1 •Eleven kan efterligne og gentage tyske ord og udtryk. •Eleven har viden om ligheder og forskelle mellem dansk og tysk udtale.</p>
-------	--	---

Uge nr. År 2024	Aktivitet	Mål
02-06	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Meine Freizeit</p> <p>Tekstbog: s. 24 <i>Hobbys</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 25 <i>Was ist dein Hobby?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 26 <i>Julius erzählt</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 27 <i>Alles ist langweilig!</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Arbejde med udvalgte opg. fra http://www.sproglinks.dk/ Plus diverse opgaver.</p>	<p>Sprogligt fokus Fase 2 •Eleven kan udtale ord og udtryk med forståelig intonation. • Eleven har viden om udtale, intonation og forholdet mellem skrift og lyd</p> <p>Sprogligt fokus Fase 3 •Eleven kan formulere enkle sætninger. • Eleven har viden om den simple sætnings opbygning</p> <p>Efter 7. klassetrin Kompetencemål Skriftlig kommunikation Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt om nære emner i et meget enkelt og forståeligt sprog</p> <p>Læsning Fase 1 •Eleven kan forstå enkle ord og udtryk. • Eleven har viden om transparente ord og udtryk</p>
08-11	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Meine Familie</p> <p>Tekstbog: s. 28 <i>Hier sind wir</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 29 <i>Was ist eigentlicheine eine Familie?</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Tekstbog: s. 30 <i>Meine Oma</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Læsning Fase 2 •Eleven kan gætte kvalificeret ud fra en sammenhæng. • Eleven har viden om gættestrategier</p> <p>Læsning Fase 3 •Eleven kan forstå hovedindholdet af enkle tekster inden for nære emner. • Eleven har viden om at læse efter hovedindhold</p> <p>Skrivning Fase 1 •Eleven har mod på at skrive på tysk. • Eleven har viden om skrivning fra andre sprog.</p>

	<p>Tekstbog: s. 31 <i>Mehr Taschengeld?</i> Arbejdsbog: Aufgaben Arbejde med udvalgte opg. fra http://www.sproglinks.dk/</p>	<p>Skrivning Fase 2 •Eleven kan skrive enkle ord og udtryk. • Eleven har viden om forholdet mellem lyd og stavning.</p>
12-16	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Ich habe Hunger Tekstbog: s. 32 <i>Das esse ich</i> Arbejdsbog: Aufgaben Tekstbog: s.33 <i>Was magst du?</i> Arbejdsbog: Aufgaben Tekstbog: s.34 <i>Ich esse lieber Lasagne</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Skrivning Fase 3 •Eleven kan skrive enkle sætninger. •Eleven har viden om brug af opslag teknologier. Tekster og medier Fase 1 – 3 •Eleven kan arbejde med information i enkle tekster og billeder. •Eleven har viden om tekstopbygning og informationssøgning på tysk. Sprogligt fokus Fase 1 – 3 •Eleven kan skrive enkle udtryk klart og forståeligt. •Eleven har viden om retstavning og tegnsætning.</p>
17-21	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tema: Ich habe Hunger Tekstbog: s.35 <i>Zungenbrecher</i> Arbejdsbog: Aufgaben Tema: Tolle Tiere Tekstbog: s.36 <i>Kleiner Hai</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Efter 7. klassetrin Kompetencemål Kultur og samfund Eleven kan sammenligne eksempler på tysksproget kultur og egen kultur. Færdigheds- og vidensmål Kulturforståelse Fase 1 & 2 •Eleven kan placere tysktalende lande på et verdenskort. •Eleven har viden om tysktalende landes geografi.</p>
22-26	<p><u>Arbejde med følgende emner:</u> Tekstbog: s.37 <i>So sind die Tiere</i> Arbejdsbog: Aufgaben Tekstbog: s.38 <i>Ein Besuch im Zoo</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p>	<p>Kulturforståelse Fase 3 • Eleven kan sammenligne tysktalende kulturer med egen kultur. • Eleven har viden om levevilkår i tysktalende lande. Kulturmøder Fase 1 – 3</p>

<p>22-26</p>	<p>Tekstbog: s.39 <i>Schafe zählen</i> Arbejdsbog: Aufgaben</p> <p>Arbejde med udvalgte opg. fra http://www.sproglinks.dk/</p> <p>Plus div. opgaver</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan anvende enkle tyske udtryk i mødet med tysktalende. • Eleven har viden om sammenhæng mellem tysk sprog og kultur.
---------------------	---	---

URDU ÅRSPLANNER 5. klasse

Uger	Forløb/emne	Kompetenceområde	Aktiviteter/indhold	Antal timer
33-43 1. kvartal	Sætninger, Noon og Noon ghunna, Hamza tegn på urdu, do chashmi he	Mundtlig kommunikation Skriftlig kommunikation Kultur og samfund	❖ Urdu Book 4 ❖ At lave sætninger ❖ Noon og Noon ghunna, Hamza tegn på urdu, do chashmi he ❖ Navneord	15 timer
44-3 2. kvartal	Sætninger, do chashmi he, grammatik	Mundtlig kommunikation Skriftlig kommunikation Kultur og samfund	❖ Urdu Book 4 ❖ At lave sætninger ❖ Stedord ❖ Navne på frugter, Navne på farverne i urdu, Tal og tid på urdu (1-10)	15 timer
4-16 3. kvartal	Sætninger Grammatik, Dyr	Mundtlig kommunikation Skriftlig kommunikation Kultur og samfund	❖ Urdu Book 4 ❖ Stedord, forholdsord ❖ At lave spørgsmål ❖ Dyr	15 timer
17-26 4. kvartal	Sætninger Grammatik, Vores krop	Mundtlig kommunikation Skriftlig kommunikation Kultur og samfund	❖ Urdu Book 4 ❖ Vores krop, alt om pakistan	15 timer

Årsplan skoleåret 23/24

Islam undervisningen

Klasstrin	0 - 1	2	3	4	5	6 Dreng	6 Piger	7	8 - 9
Fiqh	<p>Introduktion til Islams fire søjler</p> <p>Shahadah, Salah, Zakah og Sawm</p> <p>Introduktion til Taharah</p> <p>Metode til udførelse af Wudu</p>	<p>Metode til udførelse af Istinja, Wudu og Ghusl.</p> <p>Introduktion til følgende begreber, indenfor Salah: Fawdh, Sunan, Mustahhabbat, Makruhat og Nawaqid.</p> <p>Kort introduktion til Tayammum.</p> <p>Metode til udførelse af Salah, for både drenge og piger.</p>	<p>Typer af Najasah</p> <p>Ghusl: Fard, sunan og salah</p> <p>De forskellige enheder (rakat) i salah</p> <p>Nawaqid (Salah)</p> <p>Metode til udførelse af Salah</p> <p>Salatul Witr</p> <p>Salahtul Qasr</p> <p>Salatul Musafir</p> <p>Salatul Marid</p>	<p>Masah 'Alal Khuffayn</p> <p>At lave masah på sår</p> <p>Wajibat (Salah)</p> <p>Sajdah as-Sahw</p> <p>Sawm</p> <p>Tarawih</p>	<p>Diverse detaljer i, herunder Tayammun</p> <p>Sunan (Salah)</p> <p>Forbudte tidpunkter at læse Salah, og tider, hvor det frabedes</p> <p>Masbuq</p> <p>Qada Salah</p> <p>Eid Salah</p> <p>Haji og Umrah</p> <p>Ziyarah</p>	<p>Typer af vand</p> <p>Najasah og renlighed (herunder fremgangsmåde til afvaskelse)</p> <p>Modenhed</p> <p>Wajib handlinger i Salah</p> <p>Masa'il vedr. at være imam</p> <p>Jana'iz: Fremgangsmåde til den rituelle afvaskelse (ghusl) af afdøde muslimer, indhylling i ligklæde og begravelse</p> <p>Ziyarah</p> <p>Jumu'ah Salah</p> <p>Adhan og Iqamah</p>	<p>Typer af vand</p> <p>Najasah og renlighed (herunder fremgangsmåde til afvaskelse)</p> <p>Modenhed</p> <p>Masa'il vedr. Hayd, Nifas og Istihadah</p> <p>Wajid handlinger i Salah</p> <p>J Jana'iz: Fremgangsmåde til den rituelle afvaskelse (ghusl) af afdøde muslimer, indhylling i ligklæde og begravelse</p> <p>Halal mad, krydskontaminering, liste ad Halal og Haram dyr, fiskeretter og skaldyr, Udhiyah</p>	<p>Mustahabbat og Mukrukhat (Salah)</p> <p>Sutrah</p> <p>Sajdah Tilawah</p> <p>Taharri, Qasr Salah, Salatut Marid og Ma'dhur, Salatut Kusuf/Khusuf</p> <p>Zakah, arv</p> <p>I'tikaf, Laylatul Qadr</p>	<p>Nafi Salah, Khushu, Jam'ah Salah (fællesbønnen)</p> <p>Nikah, at vælge en ægtefælle, forhold før ægteskabet</p> <p>Maharim, Mahr, Walimah</p> <p>Talaq, heraf forskellige typer af Talaq, 'Iddah</p> <p>Buyu: Iharag, Ribah og gambling</p>
Ahadith	5 Ahadith	5 Ahadith	10 Ahadith	10 Ahadith	10 Ahadith	15 Ahadith	15	15 Ahadith	15 Ahadith

	At hjælpe og give mad til mennesker, der lever i fattigdom	Sandhed	Salah	At give mad til andre	Løfter	Store synder, hovmod, gode personligheds- og karaktertræk, helbred og fritid	Store synder, hovmod, gode personligheds- og karaktertræk, helbred og fritid	Folk i Jannah og Jahannam, Ghibah	Hav ikke had for andre mennesker.
	At hjælpe andre	Salam	Næstekærlighed	Afstandtagen til racisme	Ghibah og rusmidler			Siwak, beskedenhed, tilgivelse af synder, løgne	Uønsket handlinger, at sige salam
	At være omhyggelig	At bruge sin højre hånd	Standhaftighed	Gode karakter- og personlighedstræk	Allahs 99 navne	Sandhed og løgne, kærlighed til profeten	Sandhed og løgne, kærlighed til profeten		
	Renlighed	At drikke, mens man sidder ned	Livet	Taknemmelighed, venner og venlighed overfor andre	Vigtigheden af de 3 sidste Surah (Mu'awwidhat)	Islam bygger på fem søjler, Koranen	Islam bygger på fem søjler, Koranen	At være taknemmelig for sine belønninger, Laylatul Qadr, Durud, kendetegnene på en Mu'min, at stoppe andre i at gøre en ond handling	En muslims rettigheder, en Mu'mins status, belønning for tålmodighed, at tilgive andre, hvad det vil sige at være rig, islam er en let religion.
	At fortælle sandheden	Venlighed overfor sin nabo	Denne verden		At tale pænt, gode personligheds- og karaktertræk	Salah og dets tidspunkter, venlighed overfor forældre, sammenkomster, gode gerninger og handlinger, Sadaqah, Ramadan og venskab	Salah og dets tidspunkter, venlighed overfor forældre, sammenkomster, gode gerninger og handlinger, Sadaqah, Ramadan og venskab	Salah, Jama'ah, Du'a, Dhikr	Iman, Salah, et tæt forhold til Allah, Allahs magt, at være selvstændig.
			Dua	Tillid, nøglen til paradiset og Dhikr					
			Gæster	Du'a					
			Barmhjertighed						
			Beskedenhed						
			Shukr						
Sirah	Profetens barndom	Hira-hulen	Migrationen til Abessinien	Løftet ved 'Aqabah	Hudaybiyyah traktaten, Bay'ah ar- Ridwan, Islams budskab spredes, Umratul Qada	Shama'il	Shama'il	Shama'il	Shama'il
	Hans ungdomsår	Den første åbenbaring	To krigere, der accepterede Islam	Hijrah og ankomsten i Madinah Munawwarah		Abu Bakr	Abu Bakr	'Umar	'Uthman
	Profetens børn	De første troende muslimer	En anden vej	Indgåelse af traktat med jøderne, hyklerne	Erobringen af Makkah, Slaget ved Hunain, Marchen til Tabuk	Hans liv og arbejde	Hans liv og arbejde	Hans liv og arbejde	'Ali
		Kaldet til islam	Boykotten		Den sidste pilgrimsrejse, Profeten går bort		De troendes mor		Deres liv og arbejde
		Forfølgelsen af muslimer	Sorgens år	Slaget ved Badr, Uhud og Ahzab					
		Rejsen til Ta'if							
		Invitationen til de arabiske stammer							
		Al-Isra og al-Miraj							
Tarikh	Profeten Adam	Profeten Hud	Profeten Ibrahim	Profeten Yaqub	Profeten Musa	Profeten Dawud	Profeten Dawud	Profeten Zakariyya	Profeten Ayyub
	Profeten Nuh	Profeten Salih	Profeten Isma'il	Profeten Yusuf	Profeten Isa	Profeten Sulayman	Profeten Sulayman	Profeten Yahya	Andalusien

			Ishaq			Profeten Yunus	Profeten Yunus	Abbasiderne	Korstogene
						Introduktion til islamisk historie	Introduktion til islamisk historie		Osmannerne
						Ummayyad	Ummayyad		
Aqa'id	Trosartiklerne	Allah, den altseende og hørende	Budbringerne	Tegn på dommedag: Mahdi, Dajjal og profeten Isa	Død, livet efter døden, at se Allah, gerninger, der leder til Jannah	Ahlus Sunnah wal Jama'ah, Profetskab	Ahlus Sunnah wal Jama'ah, Profetskab	Qada og Qadr	Allahs egenskaber (Sifat)
	Allahs egenskaber	Englene	Qiyamah	Ya'uj Ma'uj, monsteret	Jahannam og de handlinger, der leder dertil	Sahabah og deres rangering, de fire Khulafa	Sahabah og deres rangering, de fire Khulafa	Onde øjne	Istiwa
	Allah, den mest barmhjertige, den mest nådige	De åbenbarede bøger	Tegn på dommedag	Solen, der stiger fra Vest, røg og jordskred	A'raf, introduktion til Taqdir, troen på Allah	Asharah Mubasharah. Awliya, Mu'jizat og Karamat	Asharah Mubasharah. Awliya, Mu'jizat og Karamat	Duniya	Iman
		Koranen		Trompeten, der signalerer dommedag, Qiyamah, Mizan og broen	Troen på profeterne og Sahabah	Isra og Mi'raj	Isra og Mi'raj	Livet efter døden	At modtage rådgivning fra 'Ulama
Akhlq	Respekt	At holde sine løfter	At tænke godt om andre	Tillid	At spørge andre til råds (Mashwarah)	Mobning og undertrykkelse	Mobning og undertrykkelse	At sprede rygter	Livet på denne jord er kort
	Renlighed	At være taknemmelig	At dele	At spørge om lov, før man træder ind	Tålmodighed	Misundelse	Misundelse	Vigtigheden af at bruge sin tid fornuftigt	Taqwa
	Talemåde og høflighed	At hjælpe andre, med at fuldføre gode gerninger	Venlighed overfor forældre	At fjerne skadelige ting fra vejen	Slægtskab	Ghibah	Ghibah	Vigtigheden af læring	Tawakkul
	At starte en handling, med højre hånd	Hvordan behandler man dyr?	At tale sandt	At være en god nabo	At give gaver	Hovmod	Hovmod	Fordele ved at læse Durud og Salawat	Tawbah
			At tale pænt		Gæster	At følge profetens Sunnah	At følge profetens Sunnah		At sænke blikket
					Dhikr				

Adab									
	At spise	At hilse på andre	At rejse	Du'a	Ghusl	Personligt forbrug	Adhan	De fem grupperinger indenfor islam: Mu'asharat; opførsel i sociale sammenhænge	Mu'amalat
	At drikke	At træde ind i et hus	At læse	Tøj og klædemåde	Væremåde i sociale sammenhænge	Vigtigheden af kvinder i samfundet	Beskedent tøj		Nikah
	At sove og stå op	At snakke	Quran	Gæster	At skrive	Adhan	Personligt forbrug	At love noget, at svare, at bruge telefonen og internettet, at gå sammen med de ældre.	Adab når man skal sælge noget
	At bruge toilettet	At nyse	At gå	At side i en forsamling	Siwak	Idayn	Vigtigheden af kvinder i samfundet		Adab når man skal købe noget
		At bruge toilettet	Masjid	Istinja	At besøge en syg person	Jumu'ah	Personlig hygiejne	At starte med højre hånd	
						Personlig hygiejne		At informere andre om sine	Adab når man shopper